

Szegedi Alsóvárosi Általános Iskola

Helyi tanterv

Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári léthez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását. A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanulásához is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai

között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját,

véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulásközösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekből való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

8. évfolyam

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhethet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak. A társas tanulás alkalmi révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére alapvetően a tanulást támogató értékelés ajánlott, s ebben a tanulót segítő, fejlesztő visszajelzések, amelyek között a pedagógus és a társak értékelése ugyanúgy szerepet játszik, mint a csoportos megbeszélés és önértékelés. Az értékelési folyamatban kiemelt szempont a tanuló bekapcsolódása a kooperatív tevékenységekbe, továbbá lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása. Összegző- minősítő értékelés (ötfokozatú

skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében (Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás) és a magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban témakörnél.

Éves óraszám 36 óra

Heti óraszám 1 óra

A témakörök áttekintő táblázat

Tematikai egység címe	Órakeret
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4 óra
A család gazdálkodása és pénzügyei	3 óra
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6 óra
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6 óra
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5 óra
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4 óra
A fogyasztóvédelem alapja	3 óra
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3 óra
Szabadon felhasználható órakeret	2 óra
Összes óraszám	36 óra

Témakör: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmodell	Óraszám: 4 óra
TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása – A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése – Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről – Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján – A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői 	<p>család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás, szeretetnyelv</p>
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét. – értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; – értelmezi a család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát 	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) 	

<p>tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása – Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről – Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése – Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása – Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése 	
Témakör: A család gazdálkodása és pénzügyei	Óraszám: 3 óra
TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A digitális kompetencia fejlesztése – A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása – A háztartás fogalmának értelmezése – A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása – Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása – A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel – A családokra jellemző fogyasztási szokások – Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása – Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokása 	<p>családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jövedelmi (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági és pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;</p>
TANULÁSI EREDMÉNYEK	

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket. 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> – Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése – Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése – Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata – Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól – Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről – A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése 	
Témakör: Településünk, lakóhelyünk megismerése	Óraszám: 6 óra
TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet,

<ul style="list-style-type: none"> – A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése – A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése – A település, lakóhely jellemzőinek megismerése – A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése – A település, lakóhely közintézményei – A település fejlesztésének lehetőségei – A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek 	<p>alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;</p>
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
<ul style="list-style-type: none"> - ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait; – ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését. 	<ul style="list-style-type: none"> – társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszélgető kör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről – Településtörténeti kvíz összeállítása – Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása – Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről – Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotogalériák összeállítása a 	

lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)

- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára
- Helytörténeti tabló készítése
- Tematikus fotogalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei

Témakör: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

Óraszám: 5 óra

TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

FOGALMAK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése
- A magyar állampolgárság feltételei
- A törvényalkotás menete
- Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése
- Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük
- Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása
- Az állam bevételeinek csoportosítása
- A háztartások és az állam kapcsolatrendszere
- A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége

állam, államforma,
állampolgárság, alkotmány,
Magyarország Alaptörvénye,
köztársasági elnök,
Országgyűlés, törvény,
Kormány,
Alkotmánybíróság,
jogképeség, korlátozott
jogképeség, intézmény,
polgári per, büntetőper,
bírság, ügyészség, ügyvéd,
közteherviselés, adó,
adófajták, adómorál,
pénzügyi tudatosság,
rendvédelem, katasztrófavédelem

<p>– A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság;</p> <p>- Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban</p>	
<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p>	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>
<p>– ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;</p> <p>– értelmezi a törvényalkotás folyamatát;</p> <p>– azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;</p> <p>– értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.</p>	<p>– felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;</p> <p>– beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;</p> <p>– felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.</p>
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p>	
<p>– Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése</p> <p>– A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével</p> <p>– Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról</p> <p>– Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése</p> <p>– Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről</p> <p>– Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban</p> <p>– Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása</p> <p>– Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok</p>	

<p>élménybeszámolójának készítése</p> <p>– Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.</p>	
<p>Témakör: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre</p>	<p>Óraszám: 4 óra</p>
<p>TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<p>FOGALMAK</p>
<p>-A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>-A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>-A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>-Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>-A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>– Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>– Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>– A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok</p> <p>– Az elektronikus ügyintézés</p> <p>– A diák munka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése</p> <p>– Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása</p> <p>– A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése</p> <p>– Az életpálya-tervezés kérdései</p> <p>– A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai</p>	<p>ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diák munka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya tervezés</p>
<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p>	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

<ul style="list-style-type: none"> – azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait; – megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit. 	<ul style="list-style-type: none"> – társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.
---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról
- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról –
  - Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei
  - Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása
  - Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban
  - Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről
  - A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról
  - Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei

Témakör: A fogyasztóvédelem alapjai

Óraszám: 3 óra

TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

FOGALMAK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- Digitális kompetencia fejlesztése
- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
- A döntési képesség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése
- A fogyasztóvédelem tipikus területei

fogyasztóvédelem,
fogyasztói jogok,
fogyasztói társadalom, a
fogyasztói érdekek
védelme, tudatos
fogyasztó, fenntarthatóság,
ökológiai lábnyom

<ul style="list-style-type: none"> - A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei - A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek - A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata - Szerkezeti és folyamatra értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről - A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása - Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó 	
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>
<p>fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.</p>	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> – Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése, – Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével – Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismerveiről – Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról - Folyamatra készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre 	
<p>Témakör: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás</p>	<p>Óraszám: 3 óra</p>
<p>TÉMÁK, FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<p>FOGALMAK</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása - A kommunikációs készség fejlesztése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése - Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése - Digitális kompetencia fejlesztése 	<p>köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Az empátia erősítése - Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai - Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői - A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban - A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése - A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése - A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői 	<p>kórház, rendelőintézet, szakorvos, házi orvos</p>
TANULÁSI EREDMÉNYEK	
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját. 	<ul style="list-style-type: none"> - beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> - Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról - Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról - Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás - Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról - Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás - Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről - Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok 	

szemszögéből

– Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről